

Služba glavnog gradskog arhitekta

UP/Io broj: 20-361-501

Nikšić, 30.09.2026. godine

Glavni gradski arhitekta, na osnovu člana 8, 10, 22 u vezi sa stavom 2 tačka 1, stava 3 i stava 4, člana 23 stava 2 i člana 25 Zakona o izgradnji objekata („Službeni list Crne Gore“ broj 19/25, 92/25, 160/25, 114/26), člana 18 Zakona o upravnom postupku („Službeni list Crne Gore“ b. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17) i Rješenja o imenovanju glavnog gradskog arhitekta broj 02-112-76/1 od 20.12.2021. godine, a rješavajući po zahtjevu Nenezić Dejana iz Nikšića za davanje saglasnosti na idejno rješenje projektovano od strane „STUDIO VIRTO“ DOO Nikšić iz Nikšića, ovjereno elektronskim potpisom dana 25.09.2026. godine u 13:20:28+02`00`, za izgradnju objekata agro turizma u okviru razvoja seoskog turizma - 6 objekata (šest identičnih objekata), na lokaciji potes Kuside, na katastarskim parcelama broj 174/2, 174/3 i 174/4 KO Kuside, u zahvatu Izmjene i dopune Prostorno urbanističkog plana Opštine Nikšić („Sl. list CG“-opštinski propisi 72/24), donosi se:

R J E Š E N J E

Investitoru **Nenezić Dejanu iz Nikšića daje se saglasnost** na idejno rješenje projektovano od strane „STUDIO VIRTO“ DOO Nikšić iz Nikšića, ovjereno elektronskim potpisom dana 25.09.2026. godine u 13:20:28+02`00`, za izgradnju novih objekata, objekata agro turizma u okviru razvoja seoskog turizma - 6 objekata (šest identičnih objekata), na lokaciji potes Kuside, koju čine katastarske parcele broj 174/2, 174/3 i 174/4 KO Kuside, u zahvatu Izmjena i dopuna Prostorno urbanističkog plana Opštine Nikšić („Sl. list CG“-opštinski propisi 72/24), u pogledu usaglašenosti sa smjernicama za oblikovanje i materijalizaciju objekta i osnovnim urbanističkim parametrima (indeks izgrađenosti, indeks zauzetosti, spratnost odnosno visina objekta i odnos prema građevinskoj liniji), a za koji su izdati urbanističko-tehnički uslovi UP/Io br. 07-350-897 od 01.06.2026. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Aktom broj UP/Io broj: 20-361-501 od 25.09.2026. godine, investitor Nenezić Dejan iz Nikšića, podnio je Službi glavnog gradskog arhitekta zahtjev za davanje saglasnosti na idejno rješenje za izgradnju objekata agro turizma u okviru razvoja seoskog turizma - 6 objekata (šest identičnih objekata), na lokaciji potes Kuside, koju čine katastarske parcele broj 174/2, 174/3 i 174/4 KO Kuside, u zahvatu Izmjena i dopuna Prostornog urbanističkog plana Opštine Nikšić („Sl. list CG“-opštinski propisi 72/24), za koje su izdati urbanističko-tehnički uslovi UP/Io br. 07-350-897 od 01.06.2026. godine.

Odredbom člana 22 stav 2 tačka 1 i tačka 2 i člana 23, 24 i 25 Zakona o izgradnji objekata („Službeni list Crne Gore“ broj 19/25), propisano je da glavni gradski arhitekta daje saglasnost na:

1) idejno rješenje arhitektonskog projekta iz stava 1 ovog člana, koji se odnosi na zgrade do 3000m² bruto građevinske površine, osim hotela odnosno turističkog naselja sa četiri ili pet zvjezdica i turističkog rizorta;

2) idejno rješenje projekta arhitekture privremenog objekta za koji se izrađuje glavni projekat, u odnosu na oblikovanje, materijalizaciju i urbanističke parametre iz programa iz člana 72 stav 3 ovog zakona.

Poslove iz stava 2 ovog člana glavni gradski arhitekta vrši kao prenesene poslove.

Poslovi glavnog državnog arhitekta iz stava 1 ovog člana koji se odnose na zgrade bruto građevinske površine 3 000 m² i više, osim za objekte iz člana 5 ovog zakona, mogu se povjeriti jedinici lokalne samouprave, u skladu sa zakonom kojim se uređuje državna uprava.

U slučaju iz stava 4 ovog člana, saglasnost na idejno rješenje arhitektonskog projekta zgrade daje glavni gradski arhitekta.

Članom 8 Zakona o izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore" broj 19/25), data je definicija tehničke dokumentacije i utvrđeno da je ista skup pisane, numeričke i grafičke dokumentacije kojom se utvrđuju koncepcija, uslovi i način građenja objekta a stavom 2. istog člana Zakona je utvrđeno da se ista izrađuje u skladu sa urbanističko-tehničkim uslovima koji se preuzimaju u skladu sa zakonom kojim se uređuje uređenje prostora, ovim zakonom, posebnim propisima i pravilima struke.

Članom 9 st.1 tačka 1. ovog Zakona, propisano je da vrstu tehničke dokumentacije čini, između ostalog i idejno rješenje, što u skladu sa citiranim članom 8 stav 2. Zakona čini obaveznu usklađenosti idejnog rješenja kao vrste tehničke dokumentacije sa urbanističko – tehničkim uslovima, ovim zakonom, posebnim propisima i pravilima struke.

Članom 10 Zakona o izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore broj 19/25), navedeno je da se idejnim rješenjem utvrđuje generalna koncepcija za izgradnju objekta, a naročito: uklapanje objekta u prostor; položaj objekta u okviru lokacije i prema susjednim objektima; 3D vizuelizacija objekta; uslovi i rješenja priključenja objekta na saobraćajnu, instalacionu i drugu infrastrukturu i uređenje lokacije.

Rješenjem o imenovanju glavnog gradskog arhitekta broj 02-112-76/1 od 20.12.2021. godine, predsjednik Opštine Nikšić je imenovao Vujović Mladena, diplomiranog inženjera arhitekture, da obavlja date poslove u skladu sa zakonom.

Glavni gradski arhitekta je razmotrio zahtjev, idejno rješenje objekta projektovano od strane „STUDIO VIRTO“ DOO Nikšić iz Nikšića, i odlučio kao u dispozitivu rješenja.

U skladu sa odredbama članova 22 i 25 Zakona o izgradnji objekata („Službeni list Crne Gore“ broj 19/25), saglasnost se izdaje na osnovu urbanističko-tehničkim uslovima, u dijelu oblikovanja i materijalizacije;

- osnovnim urbanističkim parametrima (indeks izgrađenosti, indeks zauzetosti, spratnost odnosno visina objekta, odnos prema građevinskoj liniji) i drugim urbanističkim parametrima (parkiranje i garažiranje vozila, stepen ozelenjenosti i namjena objekta);

Predmetne parcele se nalaze u zahvatu Izmjena i dopuna Prostorno urbanističkog plana Opštine Nikšić ("Sl. list CG"-opštinski propisi 72/24).

Lokacija na kojoj je planirana izgradnja objekata agro turizma u okviru razvoja seoskog turizma - 6 objekata (šest identičnih objekata) sastoji se od:

- kat. parcele broj 174/2 koju čini prema načinu korišćenja njiva 6. klase, površine 178,00 m²
- kat. parcele broj 174/3 koju čini prema načinu korišćenja njiva 6. klase, površine 91,00 m²
- kat. parcele broj 174/4 koju čini prema načinu korišćenja pašnjak 6. klase, površine 2272,00 m²

po listu nepokretnosti broj 100 KO Kuside - prepis, potpis Kuside, kao svojina Nenezić Dejana u obimu prava 1/1 a uvidom u e-katastar Uprave za nekretnine PJ Nikšić od 30.09.2026. godine bez zabilješke tereta i ograničenja.

U saobraćajno tehničkim uslovima, izdatim od strane Sekretarijata za komunalne poslove i saobraćaj broj 09-340-573 od 23.06.2026. godine, za izradu tehničke dokumentacije za priključenje na nekategorisani put u opštoj upotrebi (katastarska parcela broj 260 KO Kuside), lokacije za izgradnju

objekata agroturizma u okviru razvoja seoskog turizma, na katastarskim parcelama broj 174/2, 174/3 i 174/4 KO Kuside, navedeno je:

– postojeće stanje i lokacija: „Lokacija za izgradnju objekata agroturizma u okviru razvoja seoskog turizma, na katastarskim parcelama broj 174/2, 174/3 i 174/4 KO Kuside nalazi se u obuhvatu Izmjene i dopune Prostorno urbanističkog plana, pored nekategorisanog puta u opštoj upotrebi (katastarska parcela broj 260 KO Kuside).

Nekategorisani put u opštoj upotrebi (katastarska parcela broj 260 KO Kuside upisana je LN 18 KO Kuside u svojini Crne Gore, raspolaganje Opštine Nikšić, u obimu prava 1/1, način korišćenja - nekategorisani putevi.

– mjesto i način priključenja navedeno je: Priključenje lokacije za izgradnju objekata agroturizma u okviru razvoja seoskog turizma, na katastarskim parcelama broj 174/2, 174/3 i 174/4 KO Kuside planirati ***preko jednog priključka, na nekategorisani put u opštoj upotrebi (katastarska parcela broj 260 KO Kuside).***

U projektu prikazati mjesto i način priključenja.

Dostavljeno je rješenje o vodnim uslovima od strane Sekretarijata za komunalne poslove i saobraćaj broj UP/Io broj:09-327-260 od 22.06.2026.godine kojim se utvrđuju vodni uslovi za izradu tehničke dokumentacije za radove za izgradnji objekta agroturizma u okviru seoskog turizma, na katastarskim parcelama broj 174/2, 174/3 i 174/4 KO Kuside, u zahvatu izmjena i dopuna Prostorno urbanističkog plana Opštine Nikšić.

1.Glavnim projekat uraditi u skladu sa važećim tehničkim normativima za ovu vrstu objekta.

2.Projektna dokumentacija treba da definiše:

- položaj objekta u odnosu na površinske vode, kao i da se sagleda moguće negativne uticaje planiranog objekta na druge objekte i postrojenja, postojeću infrastrukturu, naselja i sl;
- način snabdijevanja vodom, vrste otpadnih voda (uključujući atmosferske vode i vode sa manipulativnih površina), kao i rješenje za njihovo prečišćavanje i sakupljanje koje garantuje ispunjavanje uslova kvaliteta definisanih Pravilnikom o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda („Sl.list Crne Gore“ br.056/19);
- rješenje za priključivanje i odvođenje sanitarnih otpadnih voda, u vodonepropusnu septičku jamu, na način da se spriječi procirivanje vode iz sistema. Pražnjenje septičke jame vršiti redovno od strane pravnog lica koje upravljaju javnom kanalizacijom ili lica registrovanog za obavljanje ovih poslova.

Prije izdavanja građevinske dozvole potrebno je pribaviti vodnu saglasnost na tehničku dokumentaciju.

Dostavljeno je obavještenje Sekretarijata za zaštitu životne sredine broj 26-353-sl od 16.06.2026.godine o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu za izvođenje radova na izgradnji objekata agroturizma u okviru razvoja seoskog turizma, na katastarskim parcelama broj 174/2, 174/3 i 174/4 KO Kuside, u zahvatu Izmjene i dopune PUP -a Opštine Nikšić u cilju definisanja uslova i mjera zaštite životne sredine a na osnovu priloženih urbanističko-tehničkih uslova za izradu tehničke dokumentacije broj 07-350-897 od 01.06.2026. godine izdatih na ime investitora Nenezić Dejana iz Nikšića u kome se navodi :

Uredbom o projektima za koje se vrši uticaja na životnu sredinu („Sl.list RCG“ br.20/07, „Sl.list CG“ br.47/13, 53/14 i 37/18), utvrđen je spisak projekata za koje je obavezna procjena uticaja na životnu sredinu i projekata za koje se može zahtijevati procjena uticaja.

Uvidom u spisak projekata utvrđeno je da se predmetni projekat nalazi na Listi II, tačka 14. Turizam i rekreacija (c), za koje se može zahtijevati procjena uticaja na životnu sredinu kod nadležnog organa za poslove zaštite životne sredine.

Nosilac projekta Nenezić Dewjan iz Nikšića je u obavezi obatiti se Zahtjevom za odlučivanje o potrebi izrade elaborata procjene uticaja na životnu sredinu, kod nadležnog organa za poslove zaštite životne sredine.

Uz zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade elaborata predmetnog projekta na životnu sredinu prilaže se dokumentacija propisana Pravilnikom o bližem sadržaju dokumentacije, koja se podnosi uz zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade elaborata („Službeni list CG“19/2019).

Dostavljen je situacioni plan lokacije urađene od strane firme „NovaMax“ DOO Nikšić, od avgusta 2026. godine.

Uvidom u Prostorno-urbanistički plana opštine Nikšić, utvrđeno je da se predmetna lokacija nalazi u obuhvatu PUP-GUR-a Opštine Nikšić u VI (šestoj) građevinskoj zoni, a predviđena namjena površine u ovoj zoni su: površina naselja van okvira GUR -a ostalo ruralno područje, turizam (T) i ostale prirodne ostale prirodne površine - garing, krš, kamenjar.

Direktnom primjenom PUP-a moguće je izdati uslove za izgradnju turističkih objekata: hotel, mali hotel, moteli, pansioni, gostionice, vile, smještajne jedinice (kuće, apartmani i sobe za iznajmljivanje), planinarski i lovački domovi, omladinski hosteli i odmarališta (jedan objekat), etno sela (više objekata), katuna (više objekata), ugostiteljski i drugi objekti u funkciji razvoja turizma.

Minimalna kategorizacija je prema Pravilniku o vrstama, minimalno-tehničkim uslovima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata;

Objekti za smještaj turista, ali i objekti pratećih i turizmu kompatibilnih aktivnosti, kroz arhitektonsko i urbanističko rješenje treba da budu prilagođeni prirodnom okruženju i lokalnom narodnom graditeljstvu. Mogu se graditi na izdvojenom građevinskom zemljištu, površinama naselja, poljoprivrednim površinama treće i slabije klase, ostalim prirodnim površinama (***kamenjari i neplodna zemljišta***).

Objekti agro turizma u okviru razvoja seoskog turizma se mogu graditi uz objekte stanovanja i poljoprivredne objekte u ruralnom području, kao pojedinačni objekti, ili kao posebni djelovi objekata stanovanja.

Objekti mogu biti namijenjeni za prijem gostiju ili za dopunsku ponudu u ruralnom turizmu (noćenje doručak, konoba, prodaja lokalnih poljoprivrednih proizvoda).

Za turističku ponudu i ponudu domaćih proizvoda uz stambene objekte su dozvoljene sezonske (ljetnje) strukture (šatori, transparentni krovovi, nadstrešnice, i sl.) kao manje tržnice hrane i pića, sa ciljem promocije domaćih proizvoda.

Urbanistički parametri za građenje i uređenje objekata agroturizma

- Površina lokacije na kojoj se predviđa izgradnja objekata agro turizma je najmanje 500m²;
- Lokacija može biti posebna parcela ili može predstavljati dio poljoprivredne površine ili okućnice poljoprivrednog domaćinstva;
- ***Maksimalni indeks zauzetosti 0.40;***

- *Maksimalna površina pod objektima 500 m²;*
- *Maksimalni indeks izgrađenosti 0,80;*
- *Maksimalna bruto građevinska površina 1000 m²;*
- *Maksimalna spratnost P+1+Pk;*
- *Minimalno odstojanje objekata od pristupne saobraćajnice - u skladu sa rangom saobraćajnice, a od granica susjednih parcela 3,5m (ili manja uz saglasnost vlasnika susjednih parcela);*
- Unutrašnjem dijelu placa obezbijediti kolski prolaz u min. širini od 3m;
- Podzemne etaže (suteren ili podrum) se mogu graditi na površini koja je veća, jednaka ili manja u odnosu na površinu osnove prizemlja;
- *Minimalno odstojanje građevinske linije podzemnih etaža od granice parcele je 1m, a maksimalni indeks zauzetosti 0,80;*
- Kotu prizemlja prilagoditi uređenom terenu i namjeni;
- Arhitektonsko oblikovanje objekta vršiti u skladu sa namjenom i sadržajem objekta i ostvariti vizuelno jedinstvo prostornog rješenja i forme objekata;
- U projektovanju koristiti savremene i tradicionalne materijale i voditi računa o ambijentalnim vrijednostima;
- Preporučuju se savremena i ekonomična arhitektonska rješenja i princip racionalnog korišćenja energije;
- Preporučuje se korišćenje obnovljivih izvora energije;
- Obezbijediti pristup do objekta sa javnog ili pristupnog puta;
- Ukoliko se lokacije nađu u neposrednom okruženju lokacije od arheološkog značaja postupiti u skladu sa relevantnom zakonskom regulativom;
- pridržavati se svih uslova i mjera za zaštitu životne sredine u skladu sa odredbama Zakona o životnoj sredini.

Površina lokacije na kojoj je predviđena izgradnja objekata agro turizma u okviru razvoja seoskog 6 objekata (šest identičnih objekata), iznosi 2.541,00 m².

Uvidom u projektnu dokumentaciju konstatovano je da je planirana izgradnja objekata agro turizma u okviru razvoja seoskog turizma – 6 objekata (šest identičnih objekata) u okviru zadatih građevinskih linija.

Ostvareni parametri u arhitektonskom idejnom rješenju su:

- indeks zauzetosti iznosi 0,085, (ostvarena zauzetost - projektovana maksimalna površina pod šest objekata agroturizma u okviru razvoja seoskog turizma (šest identičnih objekata) - je 36,06 m² x 6 što ukupno iznosi 216,36 m²),
- indeks izgrađenosti 0,131, (ostvarena – projektovana BRGP šest identičnih objekata agroturizma u okviru razvoja seoskog turizma je 55,63 m² x 6, što ukupno iznosi 333,78 m²),
- spratnost planiranih šest identičnih objekata agroturizma u okviru razvoja seoskog turizma je P + Pk.

Projektant navodi u Tehničkom opisu

Planirani objekti su slobodnostojeći, spratnosti prizemlje i potkrovlje (P+Pk), namijenjeni turističkom smještaju u funkciji agroturizma. Svaki objekat predstavlja zasebnu funkcionalnu cjelinu sa sopstvenim ulazom. U prizemlju su organizovani dnevni boravak, kuhinja sa trpezarijom i kupatilo, dok je potkrovlje

namijenjeno spavanju. Etaže su povezane unutrašnjim stepeništem, a ispred ulaza predviđen je plato za boravak na otvorenom.

Objekti imaju jednako arhitektonsko i funkcionalno rješenje, uz prilagođavanje visinskog položaja konfiguraciji terena. Raspoređeni su na terasasto oblikovanim površinama i međusobno povezani pješačkim stazama i spoljašnjim stepeništima. Uređenjem lokacije predviđene su zelene površine i prostori za odmor i boravak korisnika na otvorenom.

Neto površina jednog tipskog objekta iznosi 37,10 m², a bruto površina 55,63 m². Ukupna neto površina svih šest objekata iznosi 222,60 m², dok ukupna bruto građevinska površina iznosi 333,78 m². Neto površina potkrovlja obračunata je za dio prostora sa svijetlom visinom od najmanje 1,50 m, kako je prikazano u grafičkoj dokumentaciji.

Pristup lokaciji obezbijeđen je sa postojećeg puta uz njen niži rub. Situacionim rješenjem predviđeni su kolski pristup prostoru za parkiranje i odvojeni pješački pristup kompleksu. Od ulazne zone do pojedinačnih objekata vode pješačke staze i spoljašnja stepeništa, prilagođeni visinskim razlikama terena.

Prednja, ulazna fasada obrađuje se prirodnim kamenom – priklesanom bunjom debljine 3–5 cm,

U skladu sa navedenim Rješenjem i na osnovu uvida u dostavljenu tekstualnu i grafičku dokumentaciju, razmotren je zahtjev investitora Nenezić Dejana iz Nikšića za davanje saglasnosti na idejno rješenje za izgradnju objekata agro turizma u okviru razvoja seoskog turizma – 6 objekata (šest identičnih objekata), na lokaciji potes Kuside, koju čini katastarska parcela broj 174/2, 174/3 i 174/4 KO Kuside, u zahvatu Izmjene i dopune Prostorno urbanističkog plana Opštine Nikšić ("Sl. list CG"-opštinski propisi 72/24), a za koje su izdati urbanističko-tehnički uslovi UP/Io br. 07-350-897 od 01.06.2026. godine i odlučeno je kao u dispozitivu, iz sledećih razloga:

Smjernicama za arhitektonsko oblikovanje i materijalizaciju stambenih objekata u okviru Izmjena i dopuna PUP-a Nikšić definisane su da arhitektonsko oblikovanje objekta treba da bude u skladu sa namjenom i sadržajem objekta, tako da objekat ima prepoznatljivost, adekvatnu funkciji, u izgradnji objekata treba koristiti elemente tradicionalne arhitekture ovog podneblja ukomponovane na savremeni način, uz obavezu da se ostvari vizuelno jedinstvo cjelovitog prostornog rešenja, i sklad sa okolnim strukturama.

Shodno svemu navedenom, idejno rješenje je usaglašeno sa propisom, odnosno sa osnovnim urbanističkim parametrima (indeks izgrađenosti, indeks zauzetosti, spratnost odnosno visina objekta, odnos prema građevinskoj liniji) i drugim urbanističkim parametrima (parkiranje i garažiranje vozila, stepen ozelenjenosti i namjena objekta);

Idejno rješenje je usaglašeno sa smjernicama za oblikovanje i materijalizaciju.

Saglasnost iz člana 22 st. 1, 2 i 5 Zakona o izgradnji objekata („Službeni list Crne Gore“ broj 19/25), izdaje se rješenjem u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva i čini sastavni dio glavnog projekta. da se ostvari vizuelno jedinstvo cjelovitog prostornog rešenja, i sklad sa okolnim strukturama.

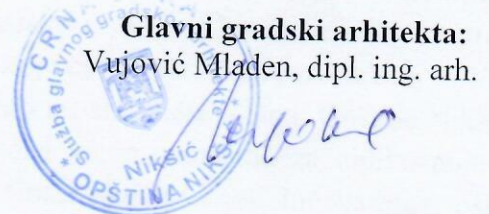
Pri obrazlaganju ovog rješenja ukazuje se da je prvostepeno rješenje donijeto bez izjašnjavanja stranke o rezultatima ispitnog postupka budući da je zahtjev stranke u potpunosti usvojen- član 113 stav 1 tačka 2 Zakona o upravnom postupku.

Kod izloženog pravnog i činjeničnog stanja, glavni gradski arhitektanje je našao da su se stekli uslovi za davanje saglasnosti na idejno rješenje investitoru Nenezić Dejanu iz Nikšića za davanje saglasnosti na idejno rješenje projektovano od strane „STUDIO VIRTO“ DOO Nikšić iz Nikšića, ovjereno elektronskim potpisom dana 25.09.2026.godine u 13:20:28+02`00`, za izgradnju objekata agroturizma u okviru razvoja seoskog turizma - 6 objekata (šest identičnih objekata), na lokaciji potočarske Kusine, koju čine katastarske parcele broj 174/2, 174/3 i 174/4 KO Kusine, u zahvatu Izmjena i dopuna Prostorno urbanističkog plana Opštine Nikšić (“Sl. list CG”-opštinski propisi 72/24), u pogledu usaglašenosti sa smjernicama za arhitektonsko oblikovanje i materijalizaciju objekta i osnovnim urbanističkim parametrima.

NAPOMENA: Projektnu dokumentaciju raditi u skladu sa Zakonom o izgradnji objekata („Službeni list Crne Gore“ broj 19/25, 92/25,160/25,114/26), Pravilnikom o načinu izrade i sadržini tehničke dokumentacije za građenje objekata („Službeni list Crne Gore“ broj 84/26,90/26,108/26 i 110/26), kao i drugim propisima koji regulišu izgradnju objekata.

UPUTSTVO O PRAVNOJ ZAŠTITI: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, u roku od 15 dana od prijema rješenja, preko ove Službe.

Glavni gradski arhitekta:
Vujović Mladen, dipl. ing. arh.

DOSTAVLJENO:

- 1 x Nenezić Dejan [REDACTED]
- 1 x „STUDIO VIRTO“ DOO Nikšić [REDACTED]
- 1 x Sekretarijat za urbanizam i stambene poslove OVDJE
- 1 x u spise predmeta, i
- 1 x a/a